

APLICATIU

GUIA DOCENT

**HISTÒRIA ANTIGA DE CATALUNYA
(GRAU ARQUEOLOGIA I HISTÒRIA)**

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	HISTÒRIA ANTIGA DE CATALUNYA
Codi	100351
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	1ER SEMESTRE
Horari	<i>(link a la pàgina web del centre o titulació)</i>
Lloc on s'imparteix	<i>Facultat o Escola (l'aula apareixerà als horaris)</i>
Llengües	CATALÀ

Professor/a de contacte

Nom professor/a JORDI MORERA CAMPRUBÍ

Departament CIÈNCIES DE L'ANTIGUITAT

Universitat/Institució UAB

Despatx B7-153

Telèfon (*) 935811286

e-mail Jordi.Morera @uab.cat

Horari d'atenció

3.- Prerequisits

(prerequisits oficials i/o coneixements necessaris per a seguir correctament l'assignatura)

L'Assignatura està pensada per tots aquells alumnes del Grau d'Història o d'Arqueologia interessats pel món antic. És convenient que hagin ja cursat les assignatures d'Història Antiga obligatòries de cadascuna de les titulacions.

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

Aquesta assignatura analitzarà la història dels principals processos socials i fets culturals de les civilitzacions desenvolupades al territori Català entre els s. VI a.C. – V d.C., sempre entenent el territori català en un sentit lax, doncs no fou un territori específic a l'antiguitat. L'assignatura analitzarà les diverses fonts històriques que utilitzen els historiadors per a la seva tasca, des de les fonts literàries antigues a l'arqueologia, passant per l'epigrafia.

Objectius

1er. Conèixer i utilitzar les fonts documentals que posseïm per analitzar els processos històrics, apropant-nos així a la feina de l'historiador de l'antiguitat i de l'arqueòleg. En els materials que us enviaré i a les activitats apareixen bona part d'aquestes fonts (literàries, epigràfiques, numismàtiques i sobretot arqueològiques), i cal conèixer d'una banda les seves possibilitats, i també les mancances i limitacions (que d'alguna manera mostren les limitacions de la nostra disciplina, i el paper tan important de la interpretació). En general, caldrà fer comentaris de text sobre aquests documents.

2on. Ser capaç de contextualitzar les dades que ens aporten aquestes fonts documentals amb les interpretacions històriques. Caldrà posar en relació unes dades amb les altres, buscant una síntesi més completa.

3er. Conèixer i valorar el patrimoni arqueològic i arquitectònic de la Catalunya antiga, entenent el patrimoni no només com un element passiu que cal protegir, sinó com un bé cultural del qual en podem extreure un profit efectiu, com un document històric que ens ajuda a explicar-nos a nosaltres mateixos.

4rt. Finalment, i com a síntesi final d'aquests objectius, l'assignatura pretèn apropar-vos al coneixement d'unes disciplines d'estudi del nostre passat que us permetin no només conèixer les interpretacions ara per ara establertes, sinó desenvolupar el vostre propi criteri, de tal manera que en acabar el semestre pugueu valorar les noves dades històriques i arqueològiques que s'aniran coneixent en el futur, resituant-les en un marc d'interpretació coherent.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència	CE3. Contextualitzar els processos històrics i avaluar críticament les fonts i els models teòrics
Resultats d'aprenentatge	CE3.1. Relacionar les claus de les etapes històriques, en particular les referents a la Història Antiga de Catalunya. CE3.2. Interpretar i analitzar críticament la diversitat de models teòrics.
Competència	CE4. Dominar i identificar la Història nacional pròpia i l'estructura diacrònica general del passat
Resultats d'aprenentatge	CE4.1 Contextualitzar els processos històrics més rellevants de l'entorn en el que vivim CE4.2 Analitzar críticament les societats de l'entorn històric immediat. CE4.3 Relacionar els fenòmens actuals amb els processos històrics
Competència	CT2. (CT: competències transversals)
Resultats d'aprenentatge	CT4. Reconèixer i posar en pràctica les següents habilitats pel treball en equip: compromís amb aquest, hàbit de col·laboració, capacitat per incorporar-solucions de problemes CT5. Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinar.
Competència	CG3. (CGU: competències generals UAB, si no estan incloses a les CT)

- Desenvolupar un pensament i raonament crític, i saber comunicar-lo de manera efectiva.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Respectar la diversitat i pluralitat d'idees.

6.- Continguts de l'assignatura

TEMARI FONAMENTAL:

- 1- EL BRONZE FINAL A CATALUNYA. ELS PRECEDENTS DEL MÓN IBÈRIC.
- 2- EL MÓN IBÈRIC ANTIC. LA IBERITZACIÓ.
- 3- COMUNITATS IBÈRIQUES DE CATALUNYA, s. IV-III a.C.
- 4- ELS CONFLICTES DEL S. III a.C. FOCEUS, PÚNICS I ROMANS.
- 5- LA CONQUESTA ROMANA DE CATALUNYA. s. II a.C.
- 6- LA ROMANITZACIÓ DE CATALUNYA. s. I a.C.
- 7- LES GUERRES CIVILS AL N.E. PENINSULAR. POMPEU I CÉSAR.
- 8- LES REFORMES D'AUGUST.
- 9- L'AUGE DE LA CATALUNYA ROMANA. S. I d.C.
- 10- ELS ANTONINS, I LA GESTIÓ DE L'IMPERI.
- 11- LA CRISI DEL S. III
- 12- EL PERIODE TETRÀRQUIC.
- 13- LA CATALUNYA DE L'ANTIGUITAT TARDANA.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

(metodologia docent)

- Assistència a classes teòriques dirigides pel professor /a.
- Assistència a sessions de seminaris i pràctiques dirigides pel professor/a.
- Visites a Museus o jaciments.
- Lectura comprensiva de textos i interpretació de cartografies, gràfics, taules i documents arqueològics.
- Realització de ressenyes, treballs i comentaris analítics.
- Estudi personal.

TIPUS D'ACTIVITAT

ACTIVITAT

HORES

RESULTATS D'APRENTATGE

Dirigides

Classes teòriques	38	-Relacionar les claus de les etapes històriques del període Antic a Catalunya. -Interpretar i analitzar críticament la diversitat de models d'interpretació dels fenòmens històrics.
Pràctiques de camp dirigides: assistència a un Museu	4	- Relacionar els mètodes i tècniques de la investigació arqueològica amb l'explicació històrica.

Supervisades

Pràctiques d'aula i Seminaris	3	- Relacionar les claus de les etapes històriques del període Antic. -Interpretar i analitzar críticament la diversitat de models d'interpretació dels fenòmens històrics - Relacionar els mètodes i tècniques de la investigació arqueològica amb l'explicació històrica. -Debate a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinar

Autònomes

Comentaris de Text i de Mapes. Ressenyes d'articles i capítols de llibre.	30	- Relacionar les claus de les etapes històriques del període Antic a Catalunya. -Interpretar i analitzar críticament la diversitat de models d'interpretació dels fenòmens històrics
---	----	---

		- Relacionar els mètodes i tècniques de la investigació arqueològica amb l'explicació històrica. -Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinar
Estudi dels materials del curs	45	- Relacionar les claus de les etapes històriques del període Antic. -Interpretar i analitzar críticament la diversitat de models d'interpretació dels fenòmens històrics - Relacionar els mètodes i tècniques de la investigació arqueològica amb l'explicació històrica. -Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinar

8.- Avaluació

(Indicar el tipus d'evidències d'aprenentatge que l'estudiant haurà de lliurar, el seu pes en la qualificació final, els criteris d'avaluació, la definició de "no presentat", el procediment de revisió de les proves, el tractament d'eventuals casos particulars, etc.)

40% Exàmen

40% Activitats d'Avaluació continuada..

10% Seminaris.

10% Participació, assistència i progressió.

Es reavaluaran les activitats d'avaluació entregades en els terminis establerts pel professor/a de l'assignatura; en cap cas es podrà presentar un exercici per primera vegada durant el període de reavaluació.

La participació, assistència i progressió no es reavaluen.

Es considerarà un alumne com a "no presentat" si ha lliurat menys del 60% de les evidències avaluables del total de l'assignatura.

ACTIVITATS D'AVUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENTATGE

Examen	1'5 h.	
Treballs escrits. Comentaris de Textes i mapes	30 h.	
Participació als Seminaris	3 h.	

9- Bibliografia i enllaços web

Bibliografia comentada: És molt convenient que els estudiants utilitzin la bibliografia com un instrument a l'abast per assolir un coneixement global dels continguts i ser capaços de plantejar i desenvolupar qualsevol tema o apartat d'ampliació.

Com a bibliografia de caire introductori i complementari -i sense ànim d'exhaustivitat (podeu tenir per casa bones obres més antigues)- cal tenir present els següents treballs:

- A. Daura, E. Sanchez, *Introducció a l'arqueologia de Catalunya. Prehistòria i Antiguitat*. Ed. Teide. Barcelona 1993. Es tracta d'una obra introductòria breu, però actualitzada a nivell de dades arqueològiques i de bibliografia. El capítol de món romà és més arqueològic i descriptiu, i es troba a manca una síntesi històrica.
- B. C. Garrido, *Arqueoguía de Cataluña y Baleares*. Ed. Planeta. Barcelona 1998. Bona guía arqueològica on apareixen la major part dels jaciments que esmentarem al llarg del curs. Hi ha una breu síntesi històrica a la introducció, força correcte.
- C. AA.DD. *Història de Catalunya*. Salvat. Barcelona 1985. Obra ja clàssica, desfasada en alguns aspectes pel que fa a les dades arqueològiques, però que conserva l'esforç dels seus autors per elaborar síntesis històriques.
- D. AA.DD. *Economia, Societat i Cultura. Història dels Països Catalans*. Gran Enciclopèdia Catalana. Barcelona 1997. Vol. I, Prehistòria i món Antic. Recent síntesi elaborada pels diversos especialistes actuals en cada matèria. Lògicament és un treball dispers, però d'un bon nivell científic.
- E. AA.DD. *Atles d'Història de Catalunya*. Edicions 62. Barcelona 1995.

Publicació molt útil i àgil, molt recomanable per donar una visió global -i territorial- dels diversos períodes estudiats.

- F. J. Sanmartí, J. Santacana. *Els ibers del Nord*, Ed. Dalmau, Barcelona 2003. És la millor obra de síntesi sobre el món ibèric català, una obra de difusió però prou útil també per al nostre curs.
- G. O. Mercadal (Ed.), *Món ibèric als Països Catalans*, XIII Col·loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà. 2 vols. Puigcerdà 2004. Obra de referència per conèixer l'estat de la qüestió de les darreres recerques referents al món ibèric als Països Catalans, on participen la major part dels equips de recerca implicats.
- H. C. Aranegui, P. Rouillard, J.P. Mohen (Coord.). *Els ibers*. Fundació La Caixa. Barcelona 1998. Catàleg de l'exposició i Actes del Congrés.
- I. J. Pons, *Territori i societat romana a Catalunya*. Edicions 62. Barcelona 1994. Es tracta d'un treball molt suggerent i interessant, que aconsegueix relacionar els fenòmens històrics detectats a Catalunya amb les grans línies d'evolució de la Història romana en general. Un punt feble, però, és el tractament de les dades arqueològiques, que no ha estat potser prou crític.
- J. M. Mayer (coordinador), *Roma a Catalunya*. Barcelona 1992. Manual o obra de referència del curs pel que fa a la segona part del temari. Es una obra col·lectiva i, com a tal, dispersa.
- K. J. Casas, P. Castanyer, J.M. Nolla, J. Tremoleda, *El món rural d'època romana a Catalunya. L'exemple del Nord-est*. C.I.A.G. Girona 1995. Interessant visió global de les vil·les i centres de producció rural a les comarques gironines, que pot completar les dades que sobre aquest món agrícola presenten els mòduls.
- L. AA.DD., "La formació d'una societat provincial", *Empúries*, 52, 2000. Conjunt d'articles publicats per la revista *Empúries* referents a la romanització dels territoris catalans, amb diverses perspectives i valoracions. És un bon estat de la qüestió.
- M. Patrick Le Roux, *Romains d'Espagne*, Armand Colin, Paris 1995. Bona síntesi històrica de la romanització d'Hispania per part d'un especialista francès, que dona una bona visió del conjunt de la Hispania Romana del període republicà i alt-imperial.
- N. Finalment, i d'una manera co-lateral, poden ser útils dues obres de síntesi: D. Plàcido, *Historia de España. La Antigüedad*. Nerea. Madrid 1994, i també C. Renfrew, P. Bahn, *Arqueología. Teorías, métodos y práctica*. Akal, Madrid 1993.

10.- Programació de l'assignatura

(la programació de la assignatura explicitarà les activitats formatives i els lliuraments, segons les taules següents. En aquest requadre el professor pot introduir un text explicatiu de la programació de l'assignatura o, si cal, fer referència a un document extern que haurà d'estar al campus virtual de l'assignatura)

ACTIVITATS D'APRENENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENENTATGE
16 d'octubre	Comentaris de Textos i mapes	Treball a casa	Comentar i analitzar un text d'un autor antic	
20 de novembre	Comentaris de Textos i mapes	Treball a casa	Comentar i analitzar un text d'un autor antic	
8 de gener	Comentaris de Textos i mapes	Treball a casa	Comentar i analitzar un text d'un autor antic	
8 de gener	Ressenyes o Treball Monogràfic	Treball a casa	Triar 3 de 10 lectures per fer una ressenya, o redactar un treball monogràfic de tema lliure, però prèvia autorització del professor	

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENENTATGE
15/05/2009				

		Campus Virtual		
		Campus Virtual		
		Campus Virtual		